بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان
بەناوی گەلەوە
ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان ـ عیراق

پشت بە حوکمی برگە(1)لە ماددەی (56) لە یاسای ژمارە (1) ی سالّی (1992) ی، هەموار کراوو، لەسەر داوای ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ـ عێراق، ئەنجومەنی نشتمانیی کوردستان – عێراق لە دانیشتنی ژمارە (1)ی رۆژی (2007/3/26) ی خۆیدا، بڕیاری دانانی ئەم یاسایەی خوارەوەی دا:

یاسای ژمارە(1)ی سالّی / 2007
یاسای وەزارەتی کشتوکاڵی هەرێمی کوردستان ـ عێراق

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە، بۆ مەبەستی ئەم یاسایە ماناکانی بەرامبەریانە:

یەکەم: هەرێم : هەرێمی کوردستان– عێراق .

دووەم:وەزارەت : وەزارەتی کشتوکاڵی هەرێمی کوردستان.

سێیەم: وەزیر : وەزیری کشتوکاڵ.

چوارەم: بریکاری وەزارەت : بریکاری وەزارەتیکشتوکاڵ.

پێنجەم: ئەنجومەن: ئەنجومەنی ڕاوێژکاریی وەزارەت.

- ئەرك و فرمانەکانی وەزارەت -

ماددەی دووەم:

وەزارەت ئەم ئەرکانەی خوارەوە دەگرێتە ئەستۆ:

یەکەم: دانانی پلانی کشتوکاڵی وا کە گەشەسەندنی بەروبومی کشتوکاڵی بە هەردوو لایەنی رووەکی و ئاژەڵی بەدیٚ بهێنیٚ .

دووەم: پێشکەش کردنی رێنمایی و فەراهەمکردنی پێداویستیەکانی بەروبوومی کشتوکاڵی وئەنجامدانی لێکۆڵینەوەی کردەنی کشتوکاڵی وسەرپەرشتی پیادەکردنی یاسا بەکارهاتووەکان لەگەڵ بەدوا داچوون وجێبەجی کردنی ئەو چالاکیانەی کە پەیوەندیدارن بە وەبەهێنانی زەوی وزاری کشتوکاڵی و پاڵپشتی کردنیان بە نیازی بەدیهێنانی ئامانجەکانی بەروبوومی کشتوکاڵی لە هەرێمدا.

سێیەم: لێکۆڵینەوەی تایبەت بە پرۆژەکانی وەزارەت ئامادە دەکات ونەخشەیان بۆ دەکێشی وبەرنامە دادەنیٚ وکاردەکات لە پێناو جێبەجیٚ کردنیان یان بە جێبەجیٚ کردنی راستەو خۆ یان لەلایەن لایەنەکانی تر لە ناوهەرێم یادەرەوەی دا و سەرپەرشتیان دەکات.

چوارەم: پشتگیریی کردن لە کەرتی تایبەتی وهاندانی وەبەرهێنانی پرۆژەکان و دامەزراندنی کارگە وتاقیگە و کارگەی تایبەت بە بەروبوومی کشتوکاڵی بە هەردوو لای ئاژەڵی و رووەکی.

پێنجەم: پشتگیریی کردنی بانکە کشتوکاڵییەکان لە هەرێمدا و دەرچوواندنی رێنمایی پێویست بۆ کار ئاسانکردنی وئەمەش بە هاوئاهەنگی کردن دەبێ لەگەڵ وەزارەتی دارایی وئابووری لەهەرێمدا.

شەشەم: کارکردن لە پێناوی فەراهەمکردنی تۆوی چاککراو وپەینی کیمیایی وفڕکەرەکان و دابین کردنی داودەرمان وئامێری کشتوکاڵی وگرتنەبەری رێگای وا کە زیاد کردنی بەروبووم وچاککردنی دەستەبەر بکات.

حەوتەم: کارکردن لە پێناوی ژیاندنەوەی پرۆژەکانی سامانی ئاژەڵی وپاشکۆکانی و پەرەپێدانی لە هەرێمدا وکارکردن لە پێناوی فەراهەمکردنی دەرمان وپێکوتانەکانی بەیتەری وگرتنەبەری شێوازی زانستی بۆ چارەکردنی نەخۆشی درم (ساری)و پاراستنی ئاژەل لێیان.

هەشتەم: کارکردن و نەخشەکێشان بۆ بەرەنگار بوونەی دەردو نەخۆشی کشتوکاڵی وگرتنە بەری هەموو رێگایەك بۆ پاراستن لەو نەخوشییانە وچارەکردنیان.

نۆیەم: گرنگی دان بە سامانی ماسی وبە خێوکردنی هەنگ.

دەیەم: گرنگی دان بە بەروبوومی کشتوکاڵی وکارکردن لە پێناوی رێکخستنی عەمبارکردنی وناردنە بازاڕی.

یازدەم: گرنگی دان بە نەمامگەکان ولەوەڕگا ودارستانی سروشتی ودەست چێن وپاراستنیان،چونکە سامانی نیشتمانین،هەروەها پشتگێریی کردنی پاوانی سروشتی.

دوازدەم:دەسنیشان کردنی سنووری دارستانەکان وجۆرو پۆلەکانیان بە پێی یاسایەکی تایبەت کە کاروباریان رێك بخات لەگەڵ رێکخستنی هەموو مەسەلەیەکی پەیوەندیی بەدارستانەوە هەبێ لە هەرێمدا.

سێزدەم:پێشنیارکردنی پرۆژەی یاسایی نوێ بۆ چارە سەرکردنی کێشەی زەوی وزار بەجۆرێکی وا کە لەگەڵ واقیعی ئێستاو دوا رۆژی کوردستاندا بگونجێ.

چواردەم:گەشە پێکردنی داهاتی بەشەری لە بواری ڕاهێنانی کادیری جووتیاری وکشتوکاڵی لەسەر هەموو ئاستە جیاوازەکانیان.

-پێکهاتەکانی وەزارەت-

ماددەی سێیەم:

وەزارەت لەم پێکهاتانەی خوارەوە پێکدێ:-

یەکەم: **وەزیر:** سەرۆکی باڵاو بەرپرسی کاروبارو ئاراستەکردنی سیاسەتی وەزارەتەکەیە وهەموو بڕیارو فەرمان و ڕێنماییەکیش کە پەیوەندییان بە ئەرك وفرمان وپێکهاتەو دەستەلاتەکان وکاروباری دیکەی هونەری ودارایی و کارگێڕی ڕێکخستنی وەزارەتەوە هەیە لەوەوە بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەردەچێ و بەرپرسە بەرامبەر بە ئەنجومەنی وەزیران بەوناوەی کە ئەندامێکی

هاوكاره لەو ئەنجومەنەو بۆی هەیە هەندێ لـە دەسـتەڵاتەكانی بـە بریكـاری وەزارەت یـا بـە بەڕێوەبەرەگشتییەكان یاخود ئەوەی لە وەزارەت بەشیاوی دزانێ بسپێرێت.

دووەم: بریكاری وەزارەت: یارمەتی وەزیر دەدات لە ئاراستەكردنی كاروباری وەزارەت وسەرپەرشتی كردنی كارەكانی لە چوارچیوەی ئەو دەستەڵاتانەی كە وەزیر پێی دەسپێرێ، مەرجیشە خاوەن بڕوانامەی بەرایی پسپۆڕیی زانكۆ بێت وخاوەن شارەزایی كارامەییش بێت.

سێیەم: نووسینگەی وەزیر: فەرمانبەرێك سەرۆكایەتی دەكات و بەڕێوەی دەبات بە پلەی بەڕێوەبەر بە مەرجێك خاوەن بڕوانامەی بەرایی زانكۆی بێت و چەند فەرمانبەرێك یاریدەی دەدەن.

چوارەم:نووسینگەی بریكاری وەزارەت: فەرمانبەرێك سەرۆكایەتی دەكـات و بـەڕێوەی دەبـات كـە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانكۆ بێت وچەند فەرمانبەرێك یاریدەی دەدەن.

پێنجەم: راوێژكاران: ژمارەیان لە چوار كەس زیاتر نابێ ودەبێ خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانكـۆبن و خاوەنی شارەزایی و كارامەیی بن.

شەشەم:بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی كـارگێڕیی و دارایـی: بەڕێوەبـەرێكی گشـتی سـەرۆكایەتی دەكـات وبەڕێوەی دەبات كە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانكۆ بێـت وخـاوەنی شـارەزایی وكارامـەیی بێت لە كارەكەیدا.

حەوتەم:بەڕێوەبەرایەتیی گشتی پلاندان وبەدواداچوون: بەڕێوەبـەرێكی گشـتی سـەرۆكایەتی دەكـات وبەڕێوەی دەبات كە بڕوانامەی بەرایی زانكۆی هەبێت وخاوەنی شارەزایی وكارامەییش بێـت لە كارەكەیدا.

هەشتەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی زەوی وزاری كشتوكاڵی:بەڕێوەبەرێكی گشتی سەرۆكایەتی دەكات و بەڕێوەی دەبات كە بڕوانامەی بەرایی زانكۆی هەبێت وخاوەن شارەزایی وكارامەیی بێـت لـە كارەكەیدا.

نۆیەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی ڕەزگەریی ودارستان ولەوەڕگاكان:بەڕێوەبـەرێكی گشـتی سـەرۆكایەتی دەكات وبەڕێوەی دەبات كە بڕوانامەی بەرایی زانكۆی هەبێت وخاوەن شارەزایی وكارامـەیی بێت لە كارەكەیدا.

دەیەم:بەڕێوەبەرایەتی گشـتی لێكۆڵینـەوە ورابـەریی كشـتوكاڵی:بەڕێوەبـەرێكی گشـتی سـەرۆكایەتی دەكات و بەڕێوەی دەبات كە بڕوانامەی بەرایی زانكۆی هەبێت وخاوەن شارەزایی وكارامەیی بێت لە كارەكەیدا.

یازدەم:بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵی وبەیتاڵی: بەڕێوەبەرێكی گشـتی سـەرۆكایەتی دەكـات و بەڕێوەی دەبات كە بڕوانامەی بەرایی زانكۆی هەبێت وخاوەن شارەزایی وكارامەیی بێـت لـە كارەكەیدا.

دوازدەم:بەڕێوەبەرایەتی گشتی خزمەتگوزاریی كشتوكاڵی: بەڕێوەبەرێكی گشتی سەرۆكایەتی دەكات و بەڕێوەی دەبات كە بڕوانامەی بەرایی زانكۆی هەبێت وخاوەن شارەزایی وكارامەیی بێت لە كارەكەیدا.

سێزدەم: بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکان لە مەڵبەندی پارێزگاکانی هەرێمی کوردستاندا: هەریەك لەمانە بەڕێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات و بەڕێوەی دەبات کەبڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت وخاوەن شارەزایی بێت، تاکو سەرپەرشتی جێبەجێکردنی پرۆژە کشتوکاڵیەکان لەپارێزگاکەیدا بکات و بەڕێوەبەرایەتی و لقە کشتوکاڵییەکان لە سنوری هەر پارێزگایەك لەو پارێزگایانە پێوەی دەبەسترێن.

ماددەی چوارەم:

یەکەم: ئەنجومەنی وەزارەت لەمانە پێك دێت:

1- وەزیر: سەرۆکە.

2- بریکاری وەزارەت: ئەندامە و لەکاتی نەهاتنی وەزیر سەرۆکایەتی ئەنجومەنەکە دەکات.

3- راوێژکارو شارەزایان: ئەندامن.

4- بەڕێوەبەرە گشتییەکانی وەزارەت: ئەندامن

5-سەرۆکی کۆمەڵانی جوتیاران لەکوردستان : ئەندامە

دووەم: وەزیر بۆی هەیە نوێنەری وەزارەتەکانی تریش کە پەیوەندیداربن یان شارەزای تر لە دەرەوەی وەزارەت لەکاتی پێویستدا بخاتە سەر ئەنجومەنەکە.

ماددەی پێنجەم:

یەکەم: ئەرك و تایبەتمەندییەکانی وەزارەت بەپێڕەو دەسنیشان دەکرێن.

دووەم: وەزیر بۆی هەیە بەڕێوەبەرایەتی یان لق یان بەش یان هۆبە یاخود یەکەی دیکە لە ناو پێکهاتەی وەزارەت لە نوێ دابنێ یان لێکیان بدات یان هەڵیان وەشێنێتەوە بەپێی پێویستی کار لەکاتی پێویستدا.

ماددەی شەشەم:

یاسای وەزارەتی کشتوکاڵ وئاودێری ژمارە (10)ی ساڵی1992 هەڵدەوەشێتەوە.

ماددەی حەوتەم:

وەزیر بۆی هەیە رێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاریی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربچوێنێ.

ماددەی هەشتەم:

کار بەهیچ دەقێکی یاسایی یا بڕیارێك ناکرێ گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێت.

ماددەی نۆیەم:

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران ولایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێبکەن.

ماددەی دەیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی دەرچوونیەوە کاری پێدەکرێ و لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە.

عدنان موفتی

سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی

کوردستان ـ عیراق

- هۆیەکانی دەرچوواندنی ئەم یاسایە -

بەمەبەستی پەرپێدان وچاککردنی بەربوومی کشتوکاڵ ودۆزینەوەی چارەسەری راست ودروست بۆ ئەو تەگەرانەی رێگرن لەبەردەم بەکارهێنانی توانای سروشتی ومادددەی وبەشەری لەکوردستان ولە پێناو ئامادەکردنی ئاوو هەوای لەبار بۆ دووبارە بنیاتنانەوەی ژێرخانی کەرتی کشتوکاڵی و بەدیهێنانی ئیکتیفای زاتی وئاسایشی خۆراکی وهاندانی کۆچکردنی پێچەوانە(لەشارەوە بۆ لادێ) تاکو خەڵکی لە گوند ودیهاتی کوردستان بگەنە ژیانێکی باشتر و ئاوەدانکردنەوەی ولات ولە پێناوی جێبەجێکردنی ئەوانەی لەسەرەوەدا هاتوون ئەم یاسایە دەرچووێنرا.